

ODPOVĚDI ČTENÁŘŮM: Ptali jste se Miroslavy Kopicové

DNES 12:00 | [Diskuze \(8\)](#)

Na vaše otázky týkající se stavu a podpory vzdělávání odpovídala šéfka Národního vzdělávacího fondu.

Mgr. František Halada:

Dobrý den, rád bych Vám položil 5 otázek a prosím o stručné a jasné odpovědi:

1. Je na trhu práce dostatek kvalifikovaných řemeslníků?

Kopicová:

Dobrý den. Dostatek kvalifikovaných řemeslníků nemáme. Problém má dvě stránky: Jednak máme méně učňů, podíl mladých lidí, kteří nastupují do středních odborných učilišť (SOU) se od počátku 90. let vyvíjí ve vlnách – snižování počtů do roku 1997, kdy se počet vyrovnal s počtem studentů vstupujících na střední odborné školy (SOŠ). Následně, vlivem korekčních snah MŠMT, do roku 2000 podíl učňů rostl, pak nastalo opět snižování. V roce 2006 dosáhl podíl žáků vstupujících do SOU 40% z celkového počtu vstupujících do středních škol. Na druhé straně však vyrostlo množství „montoven“, které sice v určité době pomohly řešit nezaměstnanost, ale dnes je jich tolik, že pro ně dost dělníků mít nemůžeme a nemáme.

2. Pokud chcete dále zvyšovat počty středoškoláků (téměř 90% populace se dnes dostává na střední školy a obory s maturitou), kdo bude umět a dělat řemeslo?

Kopicová:

Počty středoškoláků zvyšovat nebudeme. Mimochodem těch 90% zahrnuje i SOU. Podíl středoškoláků dnes v ČR překračuje cíl, který si dala EU do roku 2010, stejně jako ve většině postkomunistických zemí. Bylo to dáno školskou politikou, aby každý mladý člověk, pokud to zvládne, vystudoval alespoň střední školu. To samo o sobě je správné. Jenže formální kvalifikace neznamená automaticky nárok na uplatnění na trhu práce. Dnes, kdy je nezaměstnanost velmi nízká a pracovníci chybí téměř všude, pochopitelně se nedostatek projevuje v nejméně atraktivních oborech. A mimochodem, je čas napravit neoprávněnou malou prestiž řemesla.

3. Měli by se na střední školu (obory) s maturitou dostat všichni nebo ti, co mají slušný prospěch? (slušný myslím celkový průměr do 2,7).

Kopicová:

Kdo má zájem a předpoklady musí mít možnost střední školu vystudovat. Pokud školy mají jasně stanoveny, co má jejich absolvent umět, pak je také jasné, kdo má předpoklady k tomu, příslušnou školu vystudovat. Dnes je ovšem určité riziko v tom, že dětí ubývá a některé školy budou mít snahu získat žáky a studenty i za cenu snižování nároků na ně. To by ovšem byl konec skutečné vzdělanosti u nás. Ale je to problém, o kterém se ví a který se řeší.

4. Co budou dělat všichni absolventi vysokých škol, když chcete jejich počet nadále zvyšovat téměř o 30 000? (Už dnes jsou vysokoškoláci po skončení studia nezaměstnaní) – jak to dopadá ve Francii, kde podobný model nastolili pár let před námi?

Kopicová:

Trend zvyšovat kvalifikaci lidí je správný. Máme v populaci málo vysokoškoláků ve srovnání s vyspělými zeměmi. Přitom nejsme a nebudeme levnou zemí, nemůžeme – a ovšem ani nechceme – soutěžit v nízké ceně práce a nízkých mzdách. Jediná cesta, jak v konkurenčním prostředí udržet úspěšnou ekonomiku jsou vysoce kvalitní výrobky a služby, které jsou výsledkem vědy a moderních technologií. K tomu potřebujeme výborné vědce, inženýry

a techniky, učitele. Pokud bychom však jen vzdělávali a neměli pro tyto lidi uplatnění, byl by to luxus. Usilujeme o to, aby se naše země stala zemí s vysokou inovační výkonností, vytváříme k tomu prostředí. Máme výborná výzkumná pracoviště a inovující firmy, ale potřebujeme, aby se rozrostly. Usilujeme o to, aby investice do výzkumu přinesly atraktivní a prodejné produkty. Je to celá řada nesmírně těžkých, ale nezbytných kroků, které musíme udělat. To je cílem Reformy systému podpory výzkumu, vývoje a inovací a připravované Reformy terciárního vzdělávání a změn v řadě podmínek nezbytných pro přechod k ekonomice postavené na znalostech.

5. Myslíte si, že kvantita vzdělání má přednost před kvalitou?

Kopicová:

V žádném případě, pokud jde o vzdělání. Ale k okruhu otázek, které jste mi, pane magistře, položil, ještě jedna poznámka: Posláním školství je rozvinout osobnost člověka, poskytnout lidem šanci k získání té nejvyšší úrovně vzdělání, pro jakou mají předpoklady. Je nepřipustné omezovat uměle touhu po vzdělání jakéhokoli člověka.

Ing. Marie Gregůrková:

Dobrý den paní Kopicová, zúčastnila jsem se Výročního setkání k ESF-Vzdělávání pro konkurenceschopnost dne 14.dubna 2008 v Praze.V odpoledním bloku B Individuální projekty mne zaujal příspěvek-schválený projekt na téma: ROZVOJ A IMPLEMENTACE NÁRODNÍ SOUSTAVY KVALIFIKACÍ, přednesený panem Ing. Jiřím Strádalem.Rozpočet tohoto projektu je dle dostupných informací 941mld. Kč, což není zrovna málo. Délka projektu-realizace: 2008-2015.Co mne šokovalo je využití této sumy: 60% zaměstnavatelská sféra na tvorbu, projednávání a posuzování standardů a na kontrolu kvality zkoušek, 40% na informační systémy, vnitřní i vnější vztahy kvalifikací, propagaci, metodologii, řízení a administraciPředpokládám, že se můžete s obsahem tohoto projektu obeznámit, proto:Pro kolik lidí je takový projekt k využití, proč není funkční stávající systém vzdělávání – dálkové studium, či rekvalifikaci, k čemu je takový projekt, který má vytvářet vlastně vytvořené? K čemu jsou tedy Úřady práce, které evidují nezaměstnané a poskytují mnoho ze služeb lidem bez práce? Proč není využito kapacit na školách pro realizaci vzdělávání? Požadavky jsou přece dány poptávkou na trhu práce? Copak není vytvořena metodika na školách pro jednotlivé obory? Vytváří se snad nové obory nebo jen se má doplnit a umožnit vzdělání lidem mezi obory?

Komu vlastně slouží tento projekt, celková suma? Kolik nezaměstnaných či potřebných rekvalifikace tohoto využije, existuje nějaká statistika?

Kopicová:

Dobrý den, paní inženýrko. Nejsem si jista, ale asi jde jen o přepsání, částka na tento projekt je, pokud vím, 941 milionů Kč. Ale i to je hodně, téměř 1 mld. Kč je obrovská suma. Jde o projekt velmi podporovaný zaměstnavateli, protože by měl pomoci rychlému získávání nových kvalifikací. Tedy pro každé povolání se připravuje popis toho, co má pro něj pracovník umět a nová kvalifikace by jen vyplnila mezery v kompetencích. Mělo by to dopad i do rekvalifikací, zaměstnavatelé si slibují pružnost a průhlednost systému, rychlé získání nové kvalifikace. To je na projektu cenné, že se na něm zaměstnavatelé přímo podílejí. Částka je velká a předkladatelé ji budou, předpokládám, ještě obhajovat.

Jenifer Bartůšková:

Dobrý den, chtěla bych se zeptat Paní Kopicové na pár otázek. Předem děkuji za odpověď.

1) Je lépe placená práce hned po Střední škole, nebo až po vysoké ?

Kopicová:

Podle Českého statistického úřadu je průměrná mzda středoškoláka 23 tisíc korun, průměrná mzda vysokoškoláka 39 tisíc korun.

2) Od kolika let se můžou dělat brigády?

Kopicová:

Po ukončení povinné školní docházky.

3) Můžu dělat nějakou jednoduchou brigádu, když je mi teprve 13?

Kopicová:

Ne, nejde to.

V. Prokop:

Zajímalo by mne, jak bude dostupné vzdělání například pro občany kterým je 40 – 50 let, kteří si například chtějí udělat střední školu? Ve světě je běžné, že tyto občane dělají spíše kurzy, které jsou ukončeny např. maturitní zkouškou a bere se ohled na jejich pracovní zkušenost a zároveň je vynecháno některé učivo vzhledem k jejich věku.

Děkuji za odpověď

Kopicová:

Máme u nás v Česku velký dluh vůči vzdělávání dospělých. Dlouhodobě se nám nedařilo získat pochopení pro nutnost mít systém dalšího vzdělávání, kvalitní, dostupnou nabídku vzdělávání, finanční zajištění a uznávání kvalifikace získané v průběhu života.

To se velmi zásadně mění. V rámci strukturálních fondů, v operačním programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost má MŠMT prostředky na vytvoření takového systému. Kromě koncepčního rámce jsou v programu peníze na konkrétní akce: především podpora škol a vzdělávacích institucí, aby vytvořily programy celoživotního učení a přizpůsobily se i metodicky novým klientům, dospělým studentům. Měly by vytvořit programy, které budou stavět na zkušenostech, znalostech a dovednostech, získaných v průběhu života (v roce 2006 byl schválen zákon o uznávání kvalifikací, který ještě v praxi příliš nefunguje, ale je základem pro možnost kratších vzdělávacích programů). Národní systém kvalifikací, o kterém jsem už psala, by situaci usnadnil, pokud bude zpracován dost rychle. Další možnosti nabídne individuální vzdělávání především v oblastech ICT, jazyků a podnikatelských dovedností, financované z výše uvedeného operačního programu.

V. Slámová:

Dobrý den, zajímalo by mě mnoho oblastí, ale hlavně nechápu, proč politická strana, která vyhrála volby, přichází se svou vizí až teď!

Myslíte si, že opravdu potřebujeme dalších 27 000 vysokoškoláků? Kde najdou uplatnění a nemáte strach, že kvantita bývá na úkor kvality? Nebylo by lepší změnit systém vzdělávání na VŠ – např. větší propojení s praxí a více zahraničních stáží? Např. z vysokých škol pedagogických vychází stále spíše odborníci v určitém oboru než učitelé, kteří umí učit – málo praxe, mizivé portfolio, ..Moje poslední otázka se týká odměňování pedagogů. Proč neexistuje přehledný systém, který by učitele motivoval? (V zahraničí má učitel, který vede předmětovou komisi nižší úvazek, další vzdělávání se bodově hodnotí,) Proč u nás žádná objektivní kritéria stanovená nejsou?

Děkuji za odpověď.

Kopicová:

Paní Slámová, myslím, že jsem na některé Vaše otázky již odpověděla. Nu, pokud jde o tu vizí: Je to nesmírně těžké vládní období. Vláda, ve které jsem byla já, věděla po jediném měsíci práce, že nemá důvěru a že velmi brzy přijde vláda jiná. Snažila jsem se alespoň udělat to nejdůležitější, svou vizí sdělit jak školskému výboru Parlamentu a novinářům, tak především svému úřadu. Každý musel vědět, co budeme dělat, jak a proč. Víte, já se otázkám vzdělávání, zaměstnanosti a konkurenceschopnosti věnuji celý život, vím, co je třeba dělat, a měla jsem krátkou šanci to i začít.

Pokud jde o učitele – jsou klíčem k dobrému školství a pedagogické fakulty skutečně mají velký dluh.

Petr:

Paní Kopicová, zamyslel se už někdo nad částkami, které jsou účtované za vzdělání, jako paušální poplatek zvaný "školné", který se vybírá na některých (čím dál více) VŠ? Myslíte, že opravdu ta výše není přemrštěná? Kvalita výuky tomu totiž neodpovídá (moje vlastní zkušenost). Na co je použita ta nemalá částka, když v ní není zahrnuto jediné skriptum, či sylab? Je to jako u lékařů? Tj. poplatek je jejich zisk navíc?

Kopicová:

Školné na veřejných vysokých školách se u nás neplatí. Veřejné vysoké školy vybírají poplatky pouze od studentů, kteří studují déle, než je stanovená doba studia plus jeden rok. Na školné na soukromých vysokých školách nemá stát žádný vliv.

M. Sprinzlová:

Jak můžete podpořit integrační snahu rodičů při vzdělávání dítěte s Downovým syndromem na střední škole typu čtyřletého gymnasia? Dcera je dosud integrována na 2.stupni ZŠ a příští rok ukončí devátý ročník základní školní docházky./pracuje s asistentkou po celou dobu vyučování.

Kopicová:

Paní Sprinzlová, existuje komplexní podpora pro děti s Downovým syndromem – síť Speciálních pedagogických center, které poradí, jak postupovat. V Praze také existuje asociace rodičů těchto dětí. Pokud by se podařilo Vaši dceři studovat na gymnáziu, byla by, pokud je mi známo, první.

Bibi:

Dobrý den, paní Kopicová. Stále se mluví o mládeži, ale my "staří páprdové" kolem 45 let moc šancí na dostudování VŠ nemáme. Já sama to zkouším již 3 rok, dělám řádné přijímačky, mezi mladými nemám šanci. Mám jiné myšlení, bohužel ne směrem k TSP, které mi připadají postavené na hlavu, mám 3 státnice z jazyků, všude chtějí vidět papír VŠ. Chci studovat = podmínky nemám. Znáám spousty "starých bab" co chtějí ještě něco dokázat. Podmínky nemáme žádné, jsme prostě na odpis. Programy pro nás na VŠ neexistují.

Kopicová:

Dobrý den, o vzdělávání dospělých jsem už psala výše. Tomuto typu vzdělávání se věnuji celý svůj profesní život, a moc ráda se v ní angažuji i nadále a osudy, jako je Váš, mi jen potvrzují, že to mé snažení má smysl. Dnes už naštěstí je dost lidí, kteří téhle oblasti rozumí a jsou i politici, kteří chápou, že s jedinou kvalifikací lidé celý pracovní život nevydrží. Při rychlosti změn technologií, výroby, nárůstu nových poznatků není možné, aby člověk vystačil s původní přípravou na povolání po celou dobu práce, do které chodí více než čtyřicet let. Mění se i člověk sám a má jiné představy o svém uplatnění. Zavedení a podpoře vzdělávání dospělých nahrává i to, že s úbytkem počtu dětí školy hledají nové klienty a přizpůsobují se jim – jedinými zdroji dalších studentů jsou prostě dospělí lidé, kteří se z jakýchkoli důvodů potřebují do školy vrátit. Budete pracovat ještě 15 až 20 let, to skutečně stojí za to, doplnit si vzdělání. A mimochodem lidem kolem 45 let říkám já „mlaďoši“! Všechno je relativní.

Lukáš Paleček:

Dovolte, abych se Vás zeptal na koncepci rozvoje užití komunikační technologie ve vzdělávání. Z programu FP 7 plyne, že "ICT" je jednou z priorit. Jak se to promítne u nás?

Kopicová:

Pokud vím, ministerstvo školství připravuje koncepci vzdělávání ICT. V operačním programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost jsou prostředky na individuální vzdělávání občanů ve třech oblastech – jazykové vzdělávání, vzdělávání v podnikatelských dovednostech a vzdělávání v ICT. Rozsáhlá oblast podpory nových vzdělávacích programů zejména pro dospělé bude znamenat i vznik řady e-learningových programů a minimálně ve chvíli spuštění programu bude muset existovat koncepce podpory této oblasti. Máte-li na mysli období „Internetu do škol“, ten program se nepovedl a o nějaké formě jeho pokračování nevím.

Miloš:

Dobrý den, bohužel jsem odešel ze střední školy než jsem ji dokončil. Teď pracuji již 15 let v jedné profesi (vypracoval jsem se na vedoucího obchodu). Svoji práci dělám velmi dobře. Ale chtěl bych si doplnit vzdělání. Je mi 40 let, ale myslím si, že znovu do školy by pro mě na 5 let dálkově bylo zbytečné chodit, navíc mám rodinu a času už není také tolik. Chtěl bych se tedy zeptat, jestli bude nějaká možnost si díky praxi doplnit vzdělání? Děkuji

Kopicová:

Je to ohromné, že je vás tolik, kdo se chcete vzdělávat a trestuhodné, že se to nepodařilo dřív!

Kulíšková:

Dobrý den, paní Kopicová. Ráda bych věděla, jak chcete zlepšit odbornou připravenost učňů, potažmo, jak vůbec chcete nalákat mladé lidi, aby se přihlásili na učňovské obory. Mám pocit, že v republice je čím dál tím méně učňů, tudíž osob, které po vyučení pracují rukama a dělají to dobře. Jak chcete tyto lidi motivovat?

Kopicová:

Dobrý den, paní Kulíšková. Již jsem se o tom zmínila: především musíme vrátit prestiž řemeslu. Vliv na rozhodnutí mají rodiče, kteří žijí často v představách špinavých provozů, oleje,..to už ale dávno neplatí. Moderní výroba je úplně jiná, vyučení dělníci jsou žádaní a dnes už i lépe placení. Je třeba vést děti i rodiče k tomu, aby se radili s poradci pro volbu povolání na školách i na úřadech práce (kde mimochodem dostanou velmi konkrétní popis, co dané povolání obnáší, v jakém prostředí se realizuje). Dnes si zaměstnavatelé uvědomují rozdíl mezi zahraničními dělníky s nejasnou kvalifikací a absolventy učňovských oborů u nás a oceňují ho. Je to dobrý začátek.

Irma Metřlová:

Syn se poměrně dobře učí, mohli jsme si vybrat a tak jsme ho zapsali do základní školy, která je v učení náročnější, ale zato dobře připraví děti na SS. Příští rok by chtěl syn na gymnázium, ale dozvěděli jsme se, že přijímačky nebudou a bude se brát podle prospěchu, tudíž dostanou přednost děti ze ZŠ, o kterých se ví, že známkují hlavně za přítomnost v lavici, a úroveň znalostí je malá. Je možné se proti tomuto nespravedlivému systému nějak odvolat anebo to skutečně závisí jen na libovůli školy?

Kopicová:

Závisí to skutečně na rozhodnutí školy. Ale některé školy se tímto problémem vypořádávají v bodovém hodnocení tak, že zohlední, z jaké školy žák přichází. Zejména u škol s rozšířenou výukou některých předmětů (jazyků, matematiky) je známo, že jsou náročnější i v jiných předmětech. Je možné se na zvoleném gymnasiu informovat, případně u zřizovatele, zda se to týká i ZŠ, kam chodí Váš syn. Ale nikoli konfrontačně, protože je to skutečně na rozhodnutí školy a mohlo by to být kontraproduktivní.

Zdroj: Redakce